

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Aleše Nezdařila a soudkyň Mgr. Markéty Jiráskové a JUDr. Blanky Trávníkové ve věci

žalobců: a) **K. H.**, narozená dne xxx
bytem Xxx, Xxx
b) **B. K.**, narozený dne xxx
bytem Xxx, Xxx
c) **L. K.**, narozený dne xxx
bytem Xxx, Xxx
d) **V. K.**, narozený dne xxx
bytem Xxx, Xxx
všichni zastoupeni JUDr. Petrem Šťovíčkem, Ph. D.
advokátem, se sídlem Malostranské náměstí 28/5, 118 00 Praha 1

proti

žalované: **Česká republika – Státní pozemkový úřad**, IČO 01312774
sídlem Husinecká 1024/11a, 130 00, Praha 3
zastoupená advokátem Prof. JUDr. Alešem Gerlochem, CSc.
sídlem Botičská 1936/4, 128 00 Praha 2

o zaplacení 21 234 615 Kč s příslušenstvím,

k odvolání žalobců a žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 3 ze dne 21. dubna 2021, č. j. 4 C 718/2018-85,

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně **se** v části výroku I. **mění** tak, že se žaloba žalobkyně a) o zaplacení úroku z prodlení ve výši 8,75 % ročně z částky 451 269 Kč od 22. 10. 2018 do 22. 10. 2021, úroku z prodlení ve výši 8,75 % ročně z částky 376 057,50 Kč od 23. 10. 2021 do zaplacení a úroku z prodlení ve výši 0,25 % ročně z částky 75 211,50 Kč od 23. 10. 2021 do zaplacení, zamítá; jinak **se** v tomto výroku **potvrzuje** ve znění, že žalovaná je povinna zaplatit

Shodu s prvopisem potvrzuje Eva Barchánková.

- žalobkyni a) částku 451 269 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,5 % ročně z částky 75 211,50 Kč od 23. 10. 2021 do zaplacení do tří dnů od právní moci rozsudku.
- II. Rozsudek soudu I. stupně **se** v části výroku II. **mění** tak, že se žaloba žalobce b) o zaplacení úroku z prodlení ve výši 8,75 % ročně z částky 2 256 345 Kč od 22. 10. 2018 do 22. 10. 2021, úroku z prodlení ve výši 8,75 % ročně z částky 1 880 287,50 Kč od 23. 10. 2021 do zaplacení a úroku z prodlení ve výši 0,25 % ročně z částky 376 057,50 Kč od 23. 10. 2021 do zaplacení, zamítá; jinak **se** v tomto výroku **potvrzuje** ve znění, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci b) částku 2 256 345 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,5 % ročně z částky 376 057,50 Kč od 23. 10. 2021 do zaplacení do tří dnů od právní moci rozsudku.
- III. Rozsudek soudu I. stupně **se** v části výroku III. **mění** tak, že se žaloba žalobce c) o zaplacení úroku z prodlení ve výši 8,75 % ročně z částky 1 128 173 Kč od 22. 10. 2018 do 22. 10. 2021, úroku z prodlení ve výši 8,75 % ročně z částky 940 144,25 Kč od 23. 10. 2021 do zaplacení a úroku z prodlení ve výši 0,25 % ročně z částky 188 028,75 Kč od 23. 10. 2021 do zaplacení, zamítá; jinak **se** v tomto výroku **potvrzuje** ve znění, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci c) částku 1 128 173 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,5 % ročně z částky 188 028,75 Kč od 23. 10. 2021 do zaplacení do tří dnů od právní moci rozsudku.
- IV. Rozsudek soudu I. stupně **se** v části výroku IV. **mění** tak, že se žaloba žalobce d) o zaplacení úroku z prodlení ve výši 8,75 % ročně z částky 1 128 173 Kč od 22. 10. 2018 do 22. 10. 2021, úroku z prodlení ve výši 8,75 % ročně z částky 940 144,25 Kč od 23. 10. 2021 do zaplacení a úroku z prodlení ve výši 0,25 % ročně z částky 188 028,75 Kč od 23. 10. 2021 do zaplacení, zamítá; jinak **se** v tomto výroku **potvrzuje** ve znění, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci d) částku 1 128 173 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,5 % ročně z částky 188 028,75 Kč od 23. 10. 2021 do zaplacení do tří dnů od právní moci rozsudku.
- V. Rozsudek soudu I. stupně **se** ve výroku V. **potvrzuje** ve znění, že se žaloba žalobkyně a) o zaplacení částky 1 479 981 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,75 % ročně z této částky od 22. 10. 2018 do zaplacení, žaloba žalobce b) o zaplacení částky 7 395 337,50 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,75 % ročně z této částky od 22. 10. 2018 do zaplacení, žaloba žalobce c) o zaplacení částky 3 697 668,25 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,75 % ročně z této částky od 22. 10. 2018 do zaplacení a žaloba žalobce d) o zaplacení částky 3 697 668,25 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,75 % ročně z této částky od 22. 10. 2018 do zaplacení, zamítá.
- VI. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Odůvodnění:

- Napadeným rozsudkem uložil soud I. stupně žalované povinnost zaplatit žalobkyni K. H. částku 451 269 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,75 % ročně z této částky od 22. 10. 2018 do zaplacení, a to do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok I.), uložil žalované povinnost zaplatit žalobci B. K. částku 2 256 345 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,75 % ročně z této částky od 22. 10. 2018 do zaplacení, a to do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok II.), uložil žalované povinnost zaplatit žalobci L. K. částku 1 128 173 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,75 % ročně z této částky od 22. 10. 2018 do zaplacení, a to do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok III.), uložil žalované povinnost zaplatit žalobci V. K. částku 1 128 173 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,75 % ročně z této částky od 22. 10. 2018 do zaplacení, a to do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok IV.), žalobu co do zbylé části zamítl (výrok V.) a uložil žalované povinnost zaplatit žalobcům náhradu nákladů řízení v částce 172 304 Kč, a to do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám právního zástupce žalobců (výrok VI.).
- Rozhodl tak o žalobě, kterou se žalobci po žalované domáhali zaplacení částky 21 234 615 Kč s příslušenstvím, kterou odůvodnili tím, že jim vznikl restituční nárok podle § 11 odst. 2 zákona č. 229/1991 Sb. za nevydaný pozemek parc. č. dle PK xxx o výměře 4 872 m² v k. ú. Xxx (nyní Xxx),

Shodu s prvopisem potvrzuje Eva Barchánková.

obec Xxx. Žalobci b), c) a d) jsou původní restituenti, žalobkyně a) je dědičkou restitučního nároku. V době podání žaloby byly restituční nároky vedené dle § 28a zákona o půdě ve výši: žalobkyně a) – 75 211,50 Kč, žalobce b) – 375 057,50 Kč (správně 376 057,50 Kč; pozn. odvolacího soudu), žalobce c) – 188 028,75 Kč a žalobce d) – 188 028,75 Kč. Žalobci se neúspěšně domáhali přidělení náhradního pozemku v sedmi veřejných nabídkách, touto žalobou se domáhají přiměřené finanční náhrady ve výši tržní ceny pozemku ke dni podání žaloby.

3. Soud I. stupně vyšel ze zjištění, že Magistrát hl. m. Prahy, pozemkový úřad, vydal dne 6. 4. 2000 rozhodnutí pod č. j. PÚ 3784/92/6, že oprávněné osoby: V. K. /žalobce d)/, L. K. /žalobce c)/, B. K. /žalobce b)/, PaedR. R. P., F. P. a J. F. nejsou vlastníky pozemku parc. č. PK xxx jiná plocha, o výměře 4 872 m² (nově + xxx a xxx) v katastrálním území (nově) Xxx, obec Xxx, a rozhodl, že jim přísluší náhrada za vyvlastněný pozemek podle § 11 odst. 2 a § 17, popřípadě náhrada dle § 16 zákona o půdě. Žalovaná původně evidovala restituční nárok žalobců v nesprávné výši, a to podle stavu ke dni odnětí pozemku, nikoliv ke dni 24. 6. 1991. Restituční nárok žalobců byl přeceněn až na základě znaleckého posudku znalkyně Daniely Raškové ze dne 10. 4. 2014, č. 2692/2014. Výše restitučních nároků, které nebyly uspokojeny finančním plněním, činí u žalobkyně a) – 75 211,50 Kč, žalobce b) – 375 057,50 Kč (správně 376 057,50 Kč; pozn. odvolacího soudu), žalobce c) – 188 028,75 Kč, žalobce d) – 188 028,75 Kč. Žalobci b) a c) se bezúspěšně účastnili osmi nabídek pozemků např. v k. ú. Aš či Mníšek pod Brdy. Dopisem ze dne 19. 10. 2018 požádali žalobci žalovanou o vyplacení přiměřené finanční náhrady ve výši 21 234 615 Kč (tržní cena dle znaleckého ústavu PROSCON s. r. o), na což žalovaná reagovala dopisem ze dne 19. 11. 2018 tak, že může postupovat pouze podle platných a účinných ustanovení zákona o půdě a § 28a zrušen nebyl.
4. Na podkladě těchto skutkových zjištění soud I. stupně uzavřel s odkazem na § 16 odst. 1 písm. a) a § 28a zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (dále jen „zákon o půdě“), že žaloba je částečně důvodná.
5. Nejprve se soud I. stupně zabýval námitkou žalované o nedostatku aktivní legitimace na straně žalobkyně a). Soud I. stupně uvedl, že se zcela uplatní zásada presumpce správnosti správního rozhodnutí a zásada ochrany práv nabytých v dobré víře adresáta správního rozhodnutí, když žalobkyně a) již prokázala svoji aktivní legitimaci žalované a je evidována jako oprávněná osoba dle § 11 odst. 2 zákona č. 229/1991 Sb. s výší neuspokojeného restitučního nároku 75 211,50 Kč. Soud I. stupně proto považoval za nadbytečné, aby žalobkyně a) pak musela svoji aktivní legitimaci v nalézacím řízení znovu prokazovat, když toto již učinila přímo žalované.
6. Soud I. stupně poté citoval závěry Ústavního soudu obsažené v jeho nálezech sp. zn. II. ÚS 4139/16 a sp. zn. Pl. ÚS 21/19, zejména že ústavně souladným je jen takový výklad § 16 odst. 1 a § 28a zákona o půdě, jímž je upřednostněn jasný a nepochybný účel zákona nad jeho doslovným zněním, že uvedená ustanovení mají zajistit, aby oprávněná osoba v případě, že není možné uspokojit její nárok vydáním věci, případně vydáním jiné věci, obdržela přiměřenou finanční náhradu, která však nemusí být nezbytně ekvivalentem aktuální tržní ceny předmětné nemovitosti, ale má umožnit, aby jejím poskytnutím došlo k odstranění či zmírnění křivd způsobených komunistickým režimem srovnatelným způsobem, jako by tomu bylo při vydání věci. Ustanovení § 28a zákona o půdě je dle Ústavního soudu třeba vykládat tak, že stanoví základ finanční náhrady, která může být v závislosti na konkrétních okolnostech zvýšena. Poskytnuta totiž musí být v takové výši, aby byla s ohledem na účel restitučních zákonů přiměřená a rozumná.
7. Soud I. stupně dále poukázal na rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 16. 2. 2021, č. j. 28 Cdo 3772/2018-161, v němž byl přijat závěr, že za přiměřenou a rozumnou finanční náhradu podle § 16 odst. 1 zákona č. 229/1991 Sb. lze v současné době pokládat peněžité plnění ve výši šestinásobku cen odňatých nemovitostí stanovených v souladu s vyhláškou č. 182/1988 Sb. (ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb.). Toto navýšení základní hodnoty náhrad vyplývajících z § 28a zákona č. 229/1991 Sb. a vyhlášky č. 182/1988 Sb. je namísto provést ve všech případech, v nichž jsou aktuálně splněny

předpoklady poskytnutí peněžité náhrady ve smyslu § 16 odst. 1 zákona č. 229/1991 Sb., tedy zejména existence dosud neuspokojeného restitučního nároku. Tato náhrada má být navyšována či naopak snižována toliko ve výjimečných případech.

8. Soud I. stupně konstatoval, že s ohledem na poslední sjednocující rozhodnutí přiznal všem oprávněným osobám (= žalobcům) šestinásobek jejich evidovaného nevypořádaného restitučního nároku (výroky I. – IV.), a co do zbylé části žalobu zamítl (výrok V.). Vzhledem k tomu, že žalovaná nezaplatila žalovanou částku do rozhodnutí soudu, ocitla se s placením dluhu v prodlení a soud I. stupně proto žalobcům přiznal i úroky z prodlení dle § 1970 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále i jen „o. z.“), ve výši stanovené nařízením vlády č. 351/2013 Sb.
9. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud I. stupně s poukazem na § 142 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“), a přiznal žalobcům nárok na náhradu nákladů řízení ve výši 172 304 Kč. Uvedl, že náklady sestávají z nákladů zastoupení advokátem, kterému náleží odměna stanovená dle § 6 odst. 1, § 7 a 12 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), z tarifní hodnoty ve výši 4 963 960 Kč (úspěch co do úvahy soudu podle dosud nepublikovaného rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR) sestávající z částky 28 180 Kč za každý z pěti úkonů uvedených v § 11 odst. 1 advokátního tarifu včetně pěti paušálních náhrad výdajů po 300 Kč dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu a daň z přidané hodnoty ve výši 21 % ve výši 29 904 Kč.
10. Rozsudek soudu I. stupně napadli včasným a přípustným odvoláním žalobci i žalovaná.
11. Žalobci podali odvolání proti výroku V. rozsudku s odůvodněním, že soudem I. stupně přiznaná náhrada ve výši 4 963 960 Kč za odňatý pozemek je nedostatečná, a že v daném případě byly splněny podmínky pro to, aby jim soud I. stupně finanční náhradu navýšil. Žalobci uvedli, že soudu I. stupně předložili dva znalecké posudky k ocenění jejich nevydaného pozemku v Praze. Jednalo se jednak o ocenění odňatého pozemku cenou tržní ve výši cca 21 mil. Kč (tržní cena pozemku navíc od roku 2018 opět stoupla) a následně přímo na základě žádosti soudu I. stupně také ocenění odňatého pozemku podle platného oceňovací vyhlášky č. 441/2013 Sb., a to na finanční částku cca 11 mil. Kč. Soud I. stupně tak měl ke svému rozhodování k dispozici jak znalecký posudek na tržní ocenění, tak ocenění podle příslušné platné oceňovací vyhlášky. Soud I. stupně přesto žalobcům přiznal jako finanční náhradu finanční částku ve výši cca 4,9 mil. Kč, tj. náhradu neadekvátní ve vztahu k hodnotě odňatého pozemku. Odvolací soud by měl rovněž při svém rozhodování zohlednit, že žalobci v žalobě ani nepožadují náhradu osobnostní újmy v důsledku perzekucí minulým režimem a zdoluhavým postupem žalované při vyřizování jejich restituční žádosti a nápravě chybného ocenění jejich nároku, ke kterému došlo až v roce 2014. Žalobci navrhli, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně v napadeném výroku V. zrušil a vrátil zpět soudu I. stupně k dalšímu řízení, event. tuto část rozsudku změnil a žalobcům přiznal odpovídající finanční náhradu ve výši požadované v žalobě, tj. žalobkyni a) částku 1 479 981 Kč s příslušenstvím, žalobci b) částku 7 395 337,50 Kč s příslušenstvím, žalobci c) částku 3 697 668,25 Kč s příslušenstvím a žalobci d) částku 3 697 668,25 Kč s příslušenstvím.
12. Žalovaná napadla rozsudek soudu I. stupně ve výrocích I., II., III., IV. a VI. z důvodů dle § 205 odst. 2 písm. b), e) a g) o. s. ř. Žalovaná nejprve uvedla, že podstatou vyhovujících výroků rozsudku soudu I. stupně je mechanická aplikace kritéria „šestinásobku vyhláškové ceny“, tj. určení výše finanční náhrady za nevydaný pozemek postupem dle rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 3772/2018, ačkoliv Nejvyšší soud zároveň judikoval, že v závislosti na okolnostech konkrétního případu není vyloučeno částku finanční náhrady snížit nebo zvýšit. Žalovaná i žalobci přitom uváděli důvody, pro které má být náhrada nižší (žalovaná), resp. vyšší (žalobci), soud I. stupně se však s nimi nijak nevypořádal. Žalovaná poukázala na to, že restituční nárok žalobců byl v minulosti částečně uspokojen formou peněžité náhrady, následně v dubnu 2014 došlo k přecenění restitučního nároku, poté se žalobci neúspěšně účastnili nabídkových řízení, což nelze přičítat výlučně žalované. Dle žalované lze kritérium šestinásobku vyhláškové ceny aplikovat jen lze-li

dovodit, že v časovém rozpětí let 1991 - 2020 nebyl restituční nárok vypořádán z důvodů na straně státu. V tomto konkrétním případě by tak bylo možno uvažovat o pasivitě žalované v období necelých tří let (2018 až 2021), neboť teprve v říjnu 2018 požádali žalobci o vyplacení finanční náhrady ve výši jim určené; případně od roku 2014, kdy se žalobci domohli přecenění restitučního nároku. Pokud jde o původní určení výše restitučního nároku, žalovaná poukázala na to, že k přeceňování v praxi dochází nebo docházelo v důsledku vývoje soudní judikatury, jež precizovala kritéria, podle kterých měl být určen charakter nevydaného pozemku (zejm. zda jde o pozemek stavební nebo zemědělský, což má zásadní vliv na jeho ocenění s ohledem na vyhláškové ceny). Žalovaná dále namítla nesprávnost rozsudku soudu I. stupně v části, jímž přiznala žalobcům příslušenství ze žalovaných částek, a to s odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu, sp. zn. 28 Cdo 3508/2018. Ve vztahu k žalobkyni a) setrvala žalovaná na své námitce nedostatku její aktivní věcné legitimace, neboť není původní oprávněnou osobou a nárok nebyl projednán v dědickém řízení, resp. takové dědické rozhodnutí nebylo předloženo. Žalovaná měla za to, že žaloba žalobkyně a) měla být zcela zamítnuta, žalobám žalobců b), c) a d) mělo být vyhověno pouze v rozsahu vyhláškové ceny. Žalovaná navrhla, aby odvolací soud tímto způsobem změnil rozsudek soudu I. stupně, nebo aby rozsudek soudu I. stupně zrušil a soudu I. stupně uložil, aby se zabýval kritérii pro snížení výše náhrady pod částku odpovídající šestinásobku vyhláškové ceny.

13. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek soudu I. stupně včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212, § 212a odst. 1 a 5 o. s. ř.). Poté dospěl k závěru, že odvolání žalobců není důvodné, odvolání žalované je důvodné pouze částečně.
14. Odvolací soud po přezkumu napadeného rozsudku shledal, že soud I. stupně si pro své rozhodnutí opatřil dostatek důkazů, z kterých čerpal správná skutková zjištění o tom, že rozhodnutím Magistrátu hlavního města Prahy, Pozemkovým úřadem, ze dne 6. 4. 2000, č. j. PÚ 3784/92/6, bylo konstatováno, že oprávněné osoby podle § 4 odst. 2 písm. a) a c) zákona č. 229/1991 Sb., tj. žalobci b), c) a d), Paed. R. P., F. P. a J. F., nejsou vlastníky nemovitosti dle PK části parc. č. xxx (jiná plocha) o výměře 4 872 m² (dle KN části parc. č. xxx, xxx) dosud vedené u Katastrálního úřadu Praha-město na listech vlastnictví č. xxx, xxx pro obec Xxx - katastrální území Xxx, s tím, že tyto části pozemku se nevydávají, přičemž oprávněným osobám přísluší náhrada dle § 11 odst. 2 a § 17 zákona o půdě, popřípadě náhrada dle § 16 zákona o půdě. Žalovaná po přecenění restitučních nároků, které nebyly uspokojeny finančním plněním, tyto nároky eviduje u žalobkyně a) ve výši 75 211,50 Kč, u žalobce b) ve výši 376 057,50 Kč, u žalobce c) ve výši 188 028,75 Kč a u žalobce d) ve výši 188 028,75 Kč. Žalobci požádali žalovanou o vyplacení přiměřené finanční náhrady za odňaté pozemky ve výši 21 234 615 Kč dopisem ze dne 19. 10. 2018, který byl žalované doručen dne 22. 10. 2018. Žalovaná na ně žalobcům nezaplatila ničeho.
15. Odvolací soud sám doplnil dokazování postupem podle 213 odst. 4 o. s. ř. za použití § 213a odst. 2 o. s. ř. o usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 18. 4. 2018, č. j. 34 D 2820/2011-123, které žalobci označili již v řízení před soudem I. stupně (tento důkaz však nebyl soudem I. stupně proveden), z něhož odvolací soud zjistil, že ve věci dodatečného dědického řízení po J. F., nar. xxx, zemř. xxx, bylo potvrzeno nabytí dědictví pozůstalé dceři K. H. /žalobkyně a)/ a pozůstalému synovi J. F., každému ve výši spoluvlastnického podílu o velikosti 1/2 na pohledávce vůči Krajskému pozemkovému úřadu pro Středočeský kraj a hlavní město Prahu z titulu restitučního nároku vyplývajícího z rozhodnutí Státního pozemkového úřadu ze dne 6. 4. 2000, č. j. PÚ 3784/92/6, ve věci nevydání pozemků a přiznání náhrady za ně ve výši 75 211,50 Kč (každému z dědiců). Usnesení nabylo právní moci dne 18. 4. 2018.
16. Správně zjištěný skutkový stav posoudil soud I. stupně správně i po stránce právní /kromě odůvodnění aktivní věcné legitimace žalobkyně a) a určení okamžiku, od kterého se žalovaná ocitla v prodlení s poskytnutím finanční náhrady podle § 16 odst. 1 zákona o půdě/, aplikuje přitom příslušná ustanovení zákona č. 229/1991 Sb.

17. Žalovaná ve svém odvolání důvodně napadla závěr soudu I. stupně o tom, že se v případě žalobkyně a) „zcela uplatní zásada presumpce správnosti správního rozhodnutí a zásada ochrany práv nabytých v dobré víře adresáta správního rozhodnutí, když žalobkyně a) již prokázala svoji aktivní legitimaci žalované a je evidována jako oprávněná osoba dle § 11 odst. 2 zákona č. 229/1991 Sb. s výší neuspokojeného restitučního nároku 75 211,50 Kč“. Soud I. stupně z uvedeného důvodu považoval za nadbytečné, aby žalobkyně a) musela svoji aktivní legitimaci v nalézacím řízení znovu prokazovat, když toto již učinila přímo žalované. Odvolací soud tento závěr soudu I. stupně nesdílí.
18. Odvolací soud konstatuje, že k prokázání aktivní legitimace žalobkyně a) v řízení o nároku podle zákona č. 229/1991 Sb. nepostačí rozhodnutí Magistrátu hlavního města Prahy, Pozemkového úřadu, ze dne 6. 4. 2000, č. j. PÚ 3784/92/6, v němž žalobkyně a) jako oprávněná osoba není vůbec uvedena. Vyřešení otázky, kdo je dědicem oprávněné osoby, přísluší pouze dědickému soudu v rámci dědického řízení. Žalobkyně a) svou aktivní legitimaci prokázala až v odvolacím řízení usnesením Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 18. 4. 2018, č. j. 34 D 2820/2011-123, kterým bylo potvrzeno nabytí dědictví mimo jiné žalobkyni a), jakožto pozůstalé dceři oprávněné osoby J. F., narozené dne xxx, zemřelé dne xxx, která je jako oprávněná osoba označena v citovaném rozhodnutí pozemkového úřadu ze dne 6. 4. 2000, č. j. PÚ 3784/92/6. Rozhodnutím soudu ve věci dodatečného dědického řízení po J. F. bylo teprve možné postavit najisto, že majetková hodnota, která je předmětem (aktivem) dědictví, tedy pohledávka ve výši 75 211,50 Kč vůči pozemkovému úřadu z titulu restitučního nároku vyplývajícího z rozhodnutí pozemkového úřadu ze dne 6. 4. 2000, č. j. PÚ 3784/92/6, přešla na žalobkyni a), která je tak v tomto řízení aktivně legitimována.
19. Odvolací soud dále uvádí, že soud I. stupně při určení výše finanční náhrady za odňatý a nevydaný pozemek podle § 16 odst. 1 zákona o půdě vyšel správně z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 16. 2. 2021, sp. zn. 28 Cdo 3772/2018 (uverejněného pod číslem 86/2021 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní), když za přiměřenou a rozumnou finanční náhradu považoval částku odpovídající šestinásobku cen odňatých nemovitostí stanovených v souladu s vyhláškou č. 182/1988 Sb., ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb. Nejvyšší soud v tomto svém rozhodnutí vysvětlil, že takové navýšení základní hodnoty náhrad vyplývajících z § 28a zákona o půdě a vyhlášky č. 182/1988 Sb. je namísto provést ve všech případech, v nichž jsou aktuálně splněny předpoklady poskytnutí peněžité náhrady ve smyslu § 16 odst. 1 zákona o půdě, tedy zejména existence dosud neuspokojeného restitučního nároku. Zjištění dalších mimořádných okolností, až již na straně oprávněné, či povinné osoby, není pro provedení popsaného zvýšení nezbytné. Specifika konkrétního případu mohou nicméně zcela výjimečně opodstatňovat odchýlení se od vypočtené hodnoty v tom nebo onom směru.
20. Jestliže žalovaná namítala, že podstatou vyhovujících výroků rozsudku soudu I. stupně je mechanická aplikace kritéria „šestinásobku vyhláskové ceny“, pak takovému postupu soudu I. stupně nelze nic vytknout, neboť i sám Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí ze dne 16. 2. 2021, sp. zn. 28 Cdo 3772/2018, výslovně uvádí, že „je zapotřebí vytvořit postup, jehož v podstatě mechanickou aplikací bude možné vyčíslit zvýšenou náhradu ve smyslu § 16 odst. 1 zákona č. 229/1991 Sb., která bude v obecné rovině pokládána za přiměřenou a bude dále navyšována, či naopak snižována toliko ve výjimečných případech“. Již pouhá existence dosud neuspokojených restitučních nároků žalobců je proto důvodem pro šestinásobné navýšení základní hodnoty náhrad vyplývajících z § 28a zákona o půdě a vyhlášky č. 182/1988 Sb. (ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb.), jak správně učinil soud I. stupně.
21. Nejvyšší soud nicméně zároveň připustil, že specifika konkrétního případu mohou zcela výjimečně opodstatňovat odchýlení se od vypočtené hodnoty v tom nebo onom směru.
22. Žalobci spatřují důvody pro přiznání ještě vyšší, než soudem I. stupně zvýšené finanční náhrady za odňatý a nevydaný pozemek zejména v tom, že žalovaná původně evidovala jejich restituční nároky v nesprávné výši, neboť pozemek oceňovala jako zemědělský a nikoliv stavební, přičemž

k přecenění jejich restitučních nároků došlo až na základě aktivity žalobců v roce 2014, dále že se neúspěšně domáhali přidělení náhradního pozemku v 7 veřejných nabídkách /dne 12. 2. 2018 žalobce b) podal 5 neúspěšných žádostí a žalobce c) podal 2 neúspěšné žádosti/ a nakonec že byly vypracovány dva znalecké posudky, kterými byla určena jednak aktuální tržní cena odňatého pozemku ve výši cca 21 mil Kč (ze znaleckého posudku č. 2639/226/2018 ze dne 20. 6. 2018 znaleckého ústavu PROSCON s. r. o. vyplývá, že tržní hodnota pozemku byla určena podle stavu k datu jeho odnětí státem „v r. 1960“ - odnětí nebylo doloženo - a dle cenové úrovně ke dni vypracování posudku na částku 30,9 mil Kč) a jednak cena dle oceňovací vyhlášky č. 441/2013 Sb. ve výši cca 11 mil Kč (ze znaleckého posudku č. 3099/169/2019 ze dne 16. 8. 2019 znaleckého ústavu PROSCON s. r. o. vyplývá, že pro ocenění byla použita cenová mapa hl. m. Prahy platná od 1. 1. 2019). Žalobci též poukazovali na to, že peněžitá náhrada má být poskytnuta za odňatý a nevydaný pozemek v Praze, Nejvyšší soud se však ve svém rozsudku ze dne 16. 2. 2021, sp. zn. 28 Cdo 3772/2018, mírou inflace a vývojem cen pozemků v České republice ani v Praze nijak nezabýval.

23. Odvolací soud uvedené skutečnosti nepokládá za natolik specifické či výjimečné, které by opodstatňovaly další navýšení soudem I. stupně přiznané peněžité náhrady. Judikatura Nejvyššího soudu a Ústavního soudu nepovažuje za přijatelné, aby finanční náhrada za odňatý a nevydaný pozemek dle § 16 odst. 1 zákona o půdě byla stanovena podle vyhlášky č. 441/2013 Sb., k provedení zákona o oceňování majetku (oceňovací vyhláška), nemá nutně ani odpovídat aktuální tržní ceně předmětného pozemku (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 18. 7. 2017, sp. zn. II. ÚS 4139/16 a ze dne 12. 1. 2021, sp. zn. Pl. ÚS 21/19 nebo rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 7. 2. 2018, sp. zn. 28 Cdo 409/2017 a ze dne 9. 7. 2019, sp. zn. 28 Cdo 3508/2018). Žalobci zmiňované znalecké posudky proto nejsou v této věci využitelné, neboť nevyhovují ustanovení § 28a zákona o půdě, dle něhož se základ finanční náhrady určí ve výši ceny odňatého pozemku platné ke dni 24. 6. 1991 stanovené podle vyhlášky č. 182/1988 Sb., ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb.
24. Žalobci se dle odvolacího soudu nemohou ani účinně dovolávat toho, že peněžitá náhrada je poskytována za pozemek v Xxx – Xxxx, kde ceny pozemků neustále rychle rostou. Odvolací soud připomíná, že účelem zákona č. 229/1991 Sb. je zmírnit následky některých majetkových křivd, k nimž došlo vůči vlastníkům zemědělského a lesního majetku v období let 1948 až 1989, dosáhnout zlepšení péče o zemědělskou a lesní půdu obnovením původních vlastnických vztahů k půdě a upravit vlastnické vztahy k půdě v souladu se zájmy hospodářského rozvoje venkova i v souladu s požadavky na tvorbu krajiny a životního prostředí. Žalobci sledují pouze jeden z jeho účelů, a to napravení majetkové křivdy, kterou utrpěli jejich předci, původní vlastníci odňatého pozemku. Žalobci však nijak nevysvětlují, z jakého důvodu dosud nedošlo k celému vypořádání jejich restitučních nároků (žalovaná poukázala na to, že většina jejich nároků již byla v minulosti uspokojena čerpáním finanční náhrady), ačkoliv je zákon o půdě účinný již od 24. 6. 1991, zda využili možnost domáhat se náhradního pozemku žalobou, když veřejných nabídek se žalobci neúčastnili /kromě žalobců b) a c), kteří tak učinili poprvé a pouze 1 x až v roce 2018/. Není žádný rozumný důvod, aby žalobci byli zvýhodněni na úkor těch restituentů, jejichž nároky byly uspokojeny v přiměřené době od přijetí zákona o půdě a kdy stát disponoval větším množstvím vhodných náhradních pozemků. Ústavní soud vysvětlil, že výše finanční náhrady za odňatý a nevydaný pozemek nemá mít pouze symbolický význam, na druhou stranu má být taková výše s ohledem na účel restitučního zákona přiměřená a rozumná. Požadavek žalobců na poskytnutí peněžité náhrady, která 25 x překračuje zákonnou výši náhrady, přiměřený ani rozumný není.
25. Žalovaná naopak spatřuje důvody pro přiznání nižší, než soudem I. stupně stanovené finanční náhrady za odňatý a nevydaný pozemek zejména v tom, že žalobci nevyvíjeli dostatečnou aktivitu při uspokojování svých restitučních nároků a že část jejich nároků již byla v minulosti uspokojena vyplacením finanční náhrady dle oceňovací vyhlášky, což tehdy žalobci zcela akceptovali. Ani tyto skutečnosti nepovažuje odvolací soud za natolik specifické či výjimečné, které by opodstatňovaly

snížení soudem I. stupně přiznané peněžité náhrady. Jedná se o obvyklé okolnosti provázející většinu případů dosud nevypořádaných restitučních nároků, jež bezpochyby zvažoval i Nejvyšší soud při vytváření vzorce výpočtu přiměřené náhrady podle § 16 odst. 1 zákona o půdě.

26. Soud I. stupně proto postupoval správně, když přiznal žalobcům právo na finanční náhradu za odňatý a nevydaný pozemek ve výši šestinásobku ceny odňatého pozemku stanovené v souladu s vyhláškou č. 182/1988 Sb., ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb., tj. žalobkyni a) ve výši 451 269 Kč, žalobci b) ve výši 2 256 345 Kč, žalobci c) ve výši 1 128 173 Kč a žalobci d) ve výši 1 128 173 Kč. Odvolací soud tak rozsudek soudu I. stupně v těch částech výroků I. až IV., kterými byla žalované uložena povinnost zaplatit žalobcům uvedené částky, jako věcně správný postupem podle § 219 o. s. ř. potvrdil (výroky ad I. až ad IV. rozsudku odvolacího soudu).
27. Soud I. stupně však pochybil při posouzení otázky, kdy se žalovaná dostala do prodlení s plněním svého peněžitého dluhu.
28. Podle § 1968 věty první o. z. dlužník, který svůj dluh řádně a včas neplní, je v prodlení.
29. Podle § 1970 o. z. po dlužníkovi, který je v prodlení se splácením peněžitého dluhu, může věřitel, který řádně splnil své smluvní a zákonné povinnosti, požadovat zaplacení úroku z prodlení, ledaže dlužník není za prodlení odpovědný. Výši úroku z prodlení stanoví vláda nařízením; neujednají-li strany výši úroku z prodlení, považuje se za ujednanou výše takto stanovená.
30. Podle § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb., kterým se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, určuje odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a upravují některé otázky Obchodního věstníku, veřejných rejstříků právnických a fyzických osob a evidence svěřenských fondů a evidence údajů o skutečných majitelích, výše úroku z prodlení odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou pro první den kalendářního pololetí, v němž došlo k prodlení, zvýšené o 8 procentních bodů.
31. Podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona o půdě za pozemky, které se podle tohoto zákona nevydávají a za které nelze poskytnout jiný pozemek, náleží peněžité náhrada ve výši ceny odňatého pozemku stanovené podle § 28a, pokud tento zákon nestanoví jinak (§ 14 odst. 8). Náhradu poskytne pozemkový úřad do tří let po převzetí písemné výzvy oprávněné osobě nebo jejímu dědici.
32. Z provedeného dokazování vyplynulo, že žalobci vyzvali žalovanou k poskytnutí peněžité náhrady za odňatý a nevydaný pozemek dopisem ze dne 19. 10. 2018, který byl žalované doručen dne 22. 10. 2018. Žalovaná byla ve smyslu § 16 odst. 1 písm. a) zákona o půdě povinna poskytnout žalobcům náhradu do tří let po převzetí písemné výzvy, tzn. do 22. 10. 2021. Žalovaná se tak do prodlení dostala až dne 23. 10. 2021 a nikoliv dne 22. 10. 2018, jak uzavřel soud I. stupně.
33. Žalovaná se tedy dostala do prodlení dne 23. 10. 2021, avšak pouze s plněním peněžitých náhrad ve výši dle § 28a zákona o půdě, tj. se zaplacením částky 75 211,50 Kč žalobkyni a), se zaplacením částky 376 057,50 Kč žalobci b), se zaplacením částky 188 028,75 Kč žalobci c) a se zaplacením částky 188 028,75 Kč žalobci d). Česká národní banka stanovila pro první den kalendářního pololetí, v němž došlo k prodlení (tj. 1. 7. 2021), repo sazbu ve výši 0,5 % ročně, žalobci tak mají právo na zaplacení zákonného úroku z prodlení ve výši 8,5 % ročně z uvedených částek od 23. 10. 2021 do zaplacení /§ 16 odst. 1 písm. a) zákona o půdě, § 1970 o. z. a § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb./.
34. Odvolací soud z uvedených důvodů rozsudek soudu I. stupně v těch částech výroků I. až IV., kterými byla žalované uložena povinnost zaplatit žalobcům zákonný úrok z prodlení z uvedených částek, jako věcně správný postupem podle § 219 o. s. ř. potvrdil (výroky ad I. až ad IV. rozsudku odvolacího soudu).
35. Odvolací soud dále poukazuje na nález Ústavního soudu ze dne 18. 7. 2017, sp. zn. II. ÚS 4139/16, v němž byl formulován právní názor, že „ustanovení § 28a zákona o půdě je třeba vykládat tak, že

Shodu s prvopisem potvrzuje Eva Barchánková.

stanoví základ finanční náhrady, která může být v závislosti na konkrétních okolnostech zvýšena“. Z uvedeného plyne, že nárok na přiznání „několikanásobně“ zvýšené peněžité náhrady nevyplývá ze zákona o půdě, ale až z pravomocného rozhodnutí soudu, jímž takto zvýšená náhrada byla přiznána. Jedná se o konstitutivní rozhodnutí, kterým soud konstituuje zcela nový nárok oprávněné osoby (jejího dědice). Povinnost žalované zaplatit žalobcům úroky z prodlení z „několikanásobně“ peněžité náhrady vyčíslené nad rámec zákona o půdě proto vzniká dnem vykonatelnosti soudního rozhodnutí, jímž zvýšená peněžítá náhrada byla přiznána (přisouzena), tedy dnem, kdy uplynula v soudním rozhodnutí stanovená lhůta k plnění, tzv. pariční lhůta (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 7. 2019, sp. zn. 28 Cdo 3508/2018).

36. Odvolací soud proto s ohledem na uvedené skutečnosti postupoval podle § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. tak, že rozsudek soudu I. stupně v těch částech vyhovujících výroků I. až IV. změnil tak, že se zamítá žaloba žalobkyně a) o zaplacení úroku z prodlení ve výši 8,75 % ročně z částky 451 269 Kč od 22. 10. 2018 do 22. 10. 2021, úroku z prodlení ve výši 8,75 % ročně z částky 376 057,50 Kč od 23. 10. 2021 do zaplacení a úroku z prodlení ve výši 0,25 % ročně z částky 75 211,50 Kč od 23. 10. 2021 do zaplacení (výrok ad I. rozsudku odvolacího soudu), že se zamítá žaloba žalobce b) o zaplacení úroku z prodlení ve výši 8,75 % ročně z částky 2 256 345 Kč od 22. 10. 2018 do 22. 10. 2021, úroku z prodlení ve výši 8,75 % ročně z částky 1 880 287,50 Kč od 23. 10. 2021 do zaplacení a úroku z prodlení ve výši 0,25 % ročně z částky 376 057,50 Kč od 23. 10. 2021 do zaplacení (výrok ad II. rozsudku odvolacího soudu), že se zamítá žaloba žalobce c) o zaplacení úroku z prodlení ve výši 8,75 % ročně z částky 1 128 173 Kč od 22. 10. 2018 do 22. 10. 2021, úroku z prodlení ve výši 8,75 % ročně z částky 940 144,25 Kč od 23. 10. 2021 do zaplacení a úroku z prodlení ve výši 0,25 % ročně z částky 188 028,75 Kč od 23. 10. 2021 do zaplacení (výrok ad III. rozsudku odvolacího soudu) a že se zamítá žaloba žalobce d) o zaplacení úroku z prodlení ve výši 8,75 % ročně z částky 1 128 173 Kč od 22. 10. 2018 do 22. 10. 2021, úroku z prodlení ve výši 8,75 % ročně z částky 940 144,25 Kč od 23. 10. 2021 do zaplacení a úroku z prodlení ve výši 0,25 % ročně z částky 188 028,75 Kč od 23. 10. 2021 do zaplacení (výrok ad IV. rozsudku odvolacího soudu).
37. Rozsudek soudu I. stupně v zamítavém výroku V. odvolací soud potvrdil jako věcně správný postupem podle § 219 o. s. ř. ve znění, že se zamítá žaloba žalobkyně a) o zaplacení částky 1 479 981 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,75 % ročně z této částky od 22. 10. 2018 do zaplacení, žaloba žalobce b) o zaplacení částky 7 395 337,50 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,75 % ročně z této částky od 22. 10. 2018 do zaplacení, žaloba žalobce c) o zaplacení částky 3 697 668,25 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,75 % ročně z této částky od 22. 10. 2018 do zaplacení a žaloba žalobce d) o zaplacení částky 3 697 668,25 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,75 % ročně z této částky od 22. 10. 2018 do zaplacení (výrok ad V. rozsudku odvolacího soudu).
38. O nákladech řízení před soudy obou stupňů (§ 224 odst. 2 o. s. ř.) rozhodl odvolací soud podle zásady úspěchu ve věci (§ 224 odst. 1, § 142 odst. 2 o. s. ř.). Vyšel z toho, že obě procesní strany byly zčásti úspěšné a zčásti neúspěšné; pro postup podle § 142 odst. 3 o. s. ř. neshledal odvolací důvod, ačkoliv rozhodnutí o výši plnění (resp. o zvýšené finanční náhradě) záviselo na úvaze soudu. Odvolací soud totiž přihlédl zejména k tomu, že žalovaná se dostala do prodlení se zaplacením „základní“ finanční náhrady podle § 16 odst. 1 zákona o půdě až dne 23. 10. 2021, tedy až v době rozhodování odvolacího soudu. Do té doby bylo třeba žalobu považovat za předčasnou. Nelze odhlédnout ani od té skutečnosti, že se žalobci domáhali zcela nepřiměřené výše náhrady, a to i poté, kdy se seznámili s rozhodnutím Nejvyššího soudu ze dne 16. 2. 2021, sp. zn. 28 Cdo 3772/2018, v němž byl přesně určen způsob výpočtu peněžité náhrady za odňaté a nevydané pozemky. Odvolací soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů (výrok ad VI. rozsudku odvolacího soudu).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat dovolání do dvou měsíců ode dne doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu, který rozhodoval ve věci v prvním stupni, a to za podmínek uvedených v § 237 o. s. ř.

Praha 24. listopadu 2021

JUDr. Aleš Nezdařil v. r.
předseda senátu